

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Parohiile misionare

Biserica, prin toate rosturile și idealurile ei, este misionară, adică luptătoare, biruitoare și mântuitoare.

Parohia, ca parte din Biserică, are aceleași rosturi și idealuri: să lupte, ca să întroneze pe Hristos în fiecare inimă și astfel să mijlocească pentru toți oamenii mântuirea.

În lucrările și luptele sale mântuitoare, Biserica are în parohii cele dintâi unități organizate. O parohie ideal organizată, păstorită și înduhovnicită, este tot ce poate contribui mai efectiv la prosperitatea și slava Bisericii.

Iată de ce, grija pentru comunitățile parohiale este una dintre răspunderile fundamentale ale ierarhilor Bisericii.

Pe linia acestor mari răspunderi și în strădania de a căuta și mântui toate oile rătăcite, sau răzlețite ale turmei, P. S. S. Părintele Episcop Andrei manifestă în continuu o grijă deosebită nu numai bunei păstoriri a parohiilor matre, vechi și cu mase compacte de credincioși, ci una și mai atentă la parohiile organizate din filii sau în comunele minoritare, pe unde încă avem numeroși fii ai neamului și ai Bisericii, uitați sau aproape pierduți.

Aceste centre noi de viață religioasă organizată, fie că se află prin crângurile sau văgăunile Hălmagiului, fie că se află pe graniță sau în interiorul Eparhiei, P. Sfinția Sa le-a numit „parohii misionare“.

Numirea aceasta nu este numai potrivită, dar și cât se poate de cuprinzătoare. Când zici „parohie misionară“, nu te gândești la o comunitate care înflorește în toate privințele, sau la o parohie care are de toate, ci la o parohie începătoare, mică și săracă; la o parohie în care parohul n'are unde să-și plece capul; nici altar la care să slujească și nici sesie din care să trăiască.

Eparhia noastră are astăzi multe astfel de parohii, în care o seamă de preoți însuflețiți de gândurile cele mai curate, se sbuciumă pentru ca – asemenea Mântuitorului, departe de cele nouăzecișinouă de oi care nu s'au rătăcit, – să caute prin jertfe neînchipuit de mari, și să mântuiască sufletele incredințate păstoririi lor.

Cine nu recunoaște că acești preoți sunt adevărați misionari ai Eparhiei? Cine nu este convins că aici se câștigă adevăratele merite în fața lui Dumnezeu și a neamului? Cine nu-și dă seama că aici se dobândește răsplata celor mai curate mulțumiri? Și cine nu vede cum aici se pot face lucruri despre care se poate spune că sunt creațiuni din nimic?...

Să te duci preot într'un sat sau într'un cătun, în care nu ai nici casă, nici biserică și mai gata nici popor, pentru ca după câțiva ani de eforturi și sacrificii să poți spune că totuși ai putut realiza cel puțin o modestă capelă, în care ai adunat puținele suflete pierdute și regăsite, pentru a le mângăia prin puterea harului și a cuvântului. Nu sunt acestea fapte de toată lauda și de tot respectul?.. Ba da.

Iată cel mai apropiat exemplu înainte cu două săptămâni a fost sfințită biserica din Baljovini, un sat de sub o aripă a muntelui Găina. Cine și din ce fonduri a zidit-o? Preotul și satul, din modesta lor sărăcie. An de an au renunțat, și preotul și poporenii, la o parte din lemnele ce li se cuveneau din pădurea satului, la care au mai adăugat și alte daruri în bani (cum se vede din „dăruirile“ dela sfârșitul revistei), precum și alte prestații în natură, ca: munca br. țelor, căraușia, arderea cărămizilor etc. Și astfel, un sat, care numără abia 40 de case smerite, a ridicat o biserică frumoasă, care în bani se spune că costă vreo 400.000 lei, iar în realitate peste trei milioane.

Poporul nostru a jertfit și jertfește bucuros pentru Biserică. Dă cu dragă inimă, numai să se afle omul care să-i arate frumusețea faptei și să-l învețe să dăruiască. Atunci face cu el adevărate minuni.

În felul acesta, parohiile misionare, pot ajunge de exemplu multor parohii, în care credincioșii nu mai cunosc, decât excepțional, bucuriile dăruirilor pentru zestrea și podoaba casei Domnului.

Parohiile misionare constituie astăzi probele jertfei și ale dăruirii pentru o cauză sfântă. Suntem siguri că ceice trec prin ele, fie preoți fie poporenii, nu le regretă, ci mai vârtos – acum sau mai târziu, – le binecuvintează.

Predica

a) Predarea propriu zisă.

Între mijloacele care sunt menite a contribui la adevăratul efect al predicii, predarea bună joacă rol de frunte, pentru o bună parte dintre ascultători. Păstorul de suflete cu zel apostolesc ține seamă și de lucrul acesta. Adevărat că, pe acest teren, nimeni nu poate prezenta ceva desăvârșit. Totuși o pregătire serioasă și statornică își va aduce, necondiționat, roadele sale. Să ne gândim, în privința aceasta, de exemplu la Demostene. Și dacă predica e o luptă ce se dă pentru preamărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor, nu este, oare, o datorie sfântă și un prilej ce nu trebuie pierdut, întrebuițarea oricărui mijloc, prin care se poate mări efectul ei?

Înainte de toate, predicatorul trebuie să fie cu băgare de seamă ca să vorbească destul de tare, așa încât vorbele lui să fie auzite și înțelese de către toți cei din biserică. Ce folos poate să aibe o predică frumoasă, dacă nu este înțeleasă de nimeni?... Adeseori se întâmplă că, din greșala predicatorului, care, uneori vorbește prea tare, alteori prea încet, sau că, vorbind prea repede, mușcă și înghite vorbele, predica aproape că se pierde pentru majoritatea ascultătorilor și, în felul acesta, nu se pot face părtași de binefacerile cuvântului lui Dumnezeu, atât de important pentru ei. Chiar dacă un predicator, din pricina vocii sale slabe, n'ar corespunde, în măsura recerută, e absolută sigur că, a părăsi obiceiul de a vorbi repede, a rosti cuvintele întregi, a nu mânca ultimele silabe, e o curată chestiune de deprindere. În felul acesta și vocea slabă va fi înțeleasă, chiar și de către aceia, care stau în locurile cele mai îndepărtate din biserică.

Preotul, care privește lucrul acesta cu nepăsare, care stă înțepenit în anumite obiceiuri necorectate, fără să-și deie silința să se coreagă, dă dovadă de totală lipsă de interes pentru binele cel veșnic al sufletelor. E asemenea comerciantului, care vinde marfă rea, cu bunăștiință. Predarea trebuie să rămână, întotdeauna, între hotarele ei naturale, să nu fie teatrală, meșteșugită, afectată, căci acestea nu cadrează cu demnitatea cuvântului lui Dumnezeu.

b) Gesturile

Omul, când vorbește, își însoțește cuvintele cu o anumită mimică a feței, cu anumite gesturi ale trupului și ale mânilor. Datina aceasta s'a născut deodată cu natura omenească. E absolut sigur că, o gesticulație corectă și bine plasată, îi dă cuvântării vioiciune, accent și putere de a deștepta interesul. De aceea, păstorul de suflete cu zel apostolesc nu uită să întrebuițeze și lucrul acesta, în predica sa. Socotește că este o datorie pentru dânsul să se deprindă și cu gesticulația. Și păstorul de suflete cu

zel apostolesc își împlinește, cu conștientiozitate, îndatoririle sale. Face deci exercițiile recerute de Omiletică și în privința aceasta.

Înainte de toate, se silește să încunjure și să se desobișnuiască de tot ceea ce ar fi necorect, de tot ce ar putea să producă neînțelegere și neplăcere. Gesticulația are rostul de a face cunoscut văzului ceea ce vine la cunoștința auzului, adică de a schița, cuviincios și potrivit, ceea ce înseamnă cuvântul. Prin faptul acesta, cugetarea devine mai înțeleasă.

Sunt vorbitori, care se leagă, morțiș, de anumite gesturi și le folosesc, în mod consecvent, pretutindeni. În felul acesta, gestul lor nu corespunde ideii pe care o însoțește, cu alte cuvinte e gest nepotrivit. De aceea, decât o gesticulație rea, mai bine nici o gesticulație. Păstorul de suflete cu zel apostolesc are în vedere următoarea procedură: când își alcătuește predica, ori după ce o termină, chibzuieste care gest ar fi mai potrivit, în cutare loc al predicii, și, apoi, îl fixează în scris. Mai târziu, când învață predica, se deprinde și cu gestul respectiv. Cere, eventual sfat și dela alții, sau îi urmărește, cu atenție, pe predicatorii cei mai distinși. În felul acesta, își va câștiga, din cei în ce, tot mai multă deprindere, pe terenul acesta, fapt care va contribui, mult, la reușita predicilor sale.

c) Ce simte păstorul de suflete cu zel apostolesc, în timpul predicării?

Chiar și pe lângă cea mai îngrijită pregătire, poate să obvină, uneori, cazul ca rostirea predicii să nu meargă așa de neted, cum ar fi de dorit. Omul e indispus, cuvântul îi vine cu greu pe buze, nu se poate însufleți, parcă aripele sufletului i-ar fi apăsate de ceva. Lucrul acesta se poate observa și de ascultători. Lipsește atențiunea și liniștea recerută.

În astfel de cazuri, în sufletul predicatorului, ușor, poate să se nască sentimentul zdrobitor al descurajării, și, dacă el s'ar lăsa pradă acestui sentiment, ar fi cu atât mai rău. Ce face păstorul de suflete cu zel apostolesc, iar în astfel de cazuri?

Dacă se simte vinovat, deșteaptă în sufletul său sentimentul părerii de rău și se roagă lui Dumnezeu să facă, ca predica lui să nu fie lipsită de binecuvântarea Sa. Iar dacă nu se simte vinovat, se smereste în fața lui Dumnezeu, mărturisește nevrednicia sa pentru grația divină, cere dela Dumnezeu să plinească, cu grația Sa, ceea ce-i lipsește lui și apoi continuă, cu încredere, să predice mai departe. Se întâmplă, adeseori, ca, în continuare, să aibe o bună dispoziție sufletească și totul să-i reușească, atât de frumos, cum nu se putea mai bine.

Să luăm și cazul celalalt. Predica reușește minunat, predicatorul e în elementul lui, inima lui e pară de foc, cuvintele-i isvoresc din adâncul inimii, tratează tema cu un curaj uimitor, observă efectul

cel mare pe care îl au cuvintele lui, privirile tuturor sunt ațintite spre el, în biserică e liniște mare, toți îi pândesc cuvântul, cu liniște încordată, și fețele ascultătorilor tradează mișcarea profundă a inimii lor.

Toate acestea îi produc predicatorului bucurie, mângăere și încurajare. Ar putea oare să fie altfel, când el simte și observă că predica lui e bună și, ca atare, va produce rodul dorit?

Dar, oare, nu se amestecă acum, în bucuria această îndreptățită pentru succesul predicii, plăcerea și mărirea deșartă, bucuria și setea după renume? În clipa în care preotul s'ar lăsa să cadă pradă acestor porniri, în clipa aceea s'ar îndepărta dela el și dela cuvintele lui binecuvântarea grației Dumnezeuști, măcar că dela aceasta depinde, și acum, efectul întreg al predicii sale.

În sufletul păstorului cu zel apostolesc nu există astfel de porniri. Și inima lui e străbătută, ce-i drept, de raza strălucitoare a bucuriei, dar știe că pentru toate are să-i mulțumească grației pentru care s'a rugat, mai înainte, atât de ferbinte. Știința aceasta îl umește de recunoștință și mulțumită față de Dumnezeu; îl umește adâncă umilință, deoarece se simte nedemn de o astfel de distincție, de un rezultat atât de strălucit. Și iată că, sentimentul recunoștinței față de Dumnezeu și acela al umilinței, sentimente care, în timpul predicării, au străbătut, ca un fulger, prin inima lui, revarsă un și mai bogat dar al grației peste învățătura sămănată și fac ca binecuvântarea să fie deplină asupra ei.

d) Mulțimea și calitatea ascultătorilor poate să aibe influință asupra predicatorului?

E natural ca predicatorul să se simtă insuflețit, când vede, în fața sa, un număr mare de ascultători. Priveliștea aceasta îl face să folosească o intonare mai accentuată, fapt care nu poate să fie decât în favorul predării sale. Dimpotrivă, e supărător și deprimant pentru el, dacă, într'o biserică mare, numărul ascultătorilor e mic. În astfel de caz, predicatorul, cu ușurință, poate să fie ispitit de gândul ca să predice, cu mai puțin avânt.

De tulburarea unei astfel de emoții nu este ferit în mod absolut nici păstorul de suflete cu zel apostolesc. El, însă, nu se lasă stăpânit de ea, nu se lasă nicidecum abătut de dânsa dela zelul său predicatorial, ci îi imitează pe sfinții Părinți, cari predicau, deopotrivă, și în fața celor mulți, ca și în fața celor puțini.

Păstorul de suflete cu zel apostolesc arde de dorul de a-i împărtăși pe cei adunați în jurul său de adevărurile credinței creștine, cu atât mai vârtos, cu cât sunt mai puțini. El împarte pâinea vieții, cu aceeași căldură și celor mulți ca și celor puțini. După părerea lui, predica ascultată de către mai puțini poate, eventual, să aibe folos mai mare decât aceea,

care a fost rostită în fața unui public numeros, căci rezultatul predicii nu depinde de numărul celor ce-o ascultă, ci de pătrunderea adevărurilor propoveduite în inimă și de manifestarea lor în viață. Dacă o predică este ascultată de 100 de înși, și dacă 50 din ei primesc și păzesc învățătura în inima lor, atunci predica aceasta aduce, cu mult mai mare folos, decât aceea pe care o ascultă 1000 de înși, dar nu se află între ei nici 50, care să tragă folos din ceea ce au auzit.

Dar, abstrăgând dela toate acestea, păstorul de suflete cu zel apostolesc vede în cei prezenți astfel de suflete pe care însuși Dumnezeu le-a dus în fața lui, ca el, prin învățătura Domnului, să le călăuzească spre mântuire. De aceea, în diregătoria aceasta, el procedează, întotdeauna, cu cea mai mare credincioșie, chiar dacă ar avea numai un singur ascultător.

Cine procedează altfel, dă dovadă că predicile lui au scopuri egoiste. Deci însetării după public numeros nu-i poate servi, ca bază, nici zelul arzător pentru preamărirea lui Dumnezeu și pentru mântuirea sufletelor și nici dorința de a lucra, în cercuri cât mai largi, pentru cauza lui Dumnezeu, ci mai degrabă pofta de mărire, groaza de rușinea, care provine din numărul mic al ascultătorilor, sau gelosia de a nu părea mai pre jos, decât alți predicatori.

Mai departe, păstorul de suflete cu zel apostolesc nu face deosebire între ascultătorii săi, din pricina rangurilor, a pozițiilor sociale și a altor împrejurări, astfel încât să-i placă să vadă, în jurul său, numai persoane care, prin poziția lor, prin avere, prin pregătire și calități sufletești, joacă rol de frunte în societate. Sau astfel încât, ținând seamă de acestea, să fie în stare a comite modificări nepermise, în ceea ce privește zelul și cuprinsul predicilor sale, în schimb, însă, față de muritorii de rând să trateze lucrurile în chip superficial.

Pofta de a-i vedea, printre ascultătorii săi, pe fruntașii și bogații din comună, se bazează pe faptul de a le împărtăși și lor binecuvântarea Evangheliei de care, eventual, chiar ei au mai mare trebuință, precum și pe faptul de a produce, printr'ânsii, efect salutar, în cercuri cât mai largi.

Pe păstorul de suflete cu zel apostolesc ideia aceasta îl călăuzește. Acolo, unde lucrul nu se prezintă așa, unde cinstea se caută și se află în faptul de a predica numai oamenilor cu vază, acolo se dă dovadă de o cugetare sărăcăcioasă și absurdă, și care face ca binecuvântarea predicii să fie nimicită. În ceea ce privește reușita zelului pentru mântuirea sufletelor — cum arată experiența — oamenii mai simpli, adeseori, oferă nădejdi însutite, în comparație cu cei bogați și cu vază.

Inima acestora din urmă, de multeori, e foarte plină cu piedecile acelea, care opresc să rodească sămânța învățăturii divine, piedeci despre care vor-

bește Mântuitorul, în pilda sămănătorului. Sunt totdeauna actuale cuvintele Mântuitorului: „*Mărturisescu-mă ție Părinte... că ai ascuns acestea dela cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor*“ (Mt. 11, 25).

Ce procedură incorectă ar fi, dacă un preot (să zicem la sate) ar neglija adevărata pregătire pentru predicare, pe motiv că „*predică oamenilor simpli dela țară*“.

Admitem că, în fața unor ascultători mai puțin cultivați, nu-i nevoie de expresiuni atât de alese, ca în fața unor ascultători culti. Dar în ceea ce privește tratarea subiectului, mișcarea inimii și induplecarea voinței, și predica aceea, care e destinată pentru trebuințele sufletești ale ascultătorilor simpli, ca să aibe efect, trebuie să fie pregătită tot atât de serios și temeinic, ca și aceea, care e destinată ascultătorilor culti. Cu toate că omul simplu nu-și poate forma o idee clară despre o astfel de predică nepregătită, totuși, când o aude, o simte și nu dă nimic pe ea. Predicătorul, care se obișnuiește să-și facă lucrul, nu mai pe jumătate, se expune la primejdia de a dispregui predica, din ce în ce tot mai tare.

S. Ș.

„Cel ce nu este cu mine...“

„Vai de Dumnezeu lăsat în grija sufletului meu“, scrie M. Jouhandeau. Il cuprinde jalea de-un astfel de Dumnezeu. Desigur mare umilire din partea Lui ca să lase omului până și puterea de a-l jigni. Și mare nerecunoștință din partea omului ca să întrebuințeze împotriva lui Dumnezeu tocmai ceea ce i-a lăsat ca semn al celei mai de-săvârșite iubiri și încrederi.

Cel ce nu-i cu Dumnezeu, păcătosul, am putea spune că-l silește pe Dumnezeu să locuiască cu omul în prăpastia răului. El silește să coboare în iad, sau să primească fraanturi de iad în cerul din inima omului. Nici vorba, că Dumnezeu din sufletul omului nu se întornează; dar gândiți-vă ce privește, ce tovarășie pentru El! Păcătosul își face un raiu al său, disprețuind raiul lui Dumnezeu. Își ridică tron peste tronul lui Dumnezeu.

Mulți poate nu înțeleg lucrul acesta. Cum se poate să întristezi pe Dumnezeu cu ceea ce ți-a lăsat El? Așa bine. De natura lui Dumnezeu e legată și această „una din două“: ori nu dă omului nimic și atunci nu-i atât bun, ori fi dă totul, chiar și pe El însuși; pe El însă ca pe un stăpân, ca pe un mai mare, ca pe un dispensator a toate și deci ca pe unul de care trebuie să ții seama. „Cel ce nu este cu mine împotriva mea este; și cel ce nu strânge cu mine risipește“.

În ființa noastră, în lume, în Dumnezeu, noi

nu suntem la noi acasă, stăpâni atot puternici; suntem la Dumnezeu, ca niște prieteni iubiți ai Lui. Numai datorită acestei prietenii cu Dumnezeu, acestei ospitalități, ne putem bucura de bunătățile lumii și ne putem așa zicând „umfla în penele“ orgoliului nostru. Curați ori vinovați, mulțumirea pe care o avem despre noi înșine, e în urma libertății dată de Dumnezeu, e cu învoirea Lui, e un dar al Tatălui. Neghina din grâu se bucură întocmai ca și grâul de existența ei, fiindcă o îndură Dumnezeu. Și ce abuz, să te întorci împotriva acestui Tată îndurat, să-i furi ceea ce ți dă, să-L silești să-ți facă bine chiar prin fapta prin care-L jignești.

„Nimic nu-i mai rușinos“ scrie Cicero „decât să te răboiești cu cel ce stai în intimitate“. Și nimănui ca păcătosului nu i se potrivește dojana aceasta.

Nu-i așa? că nu te poți mira îndeajuns, cum de Dumnezeu rabdă așa ceva. Il lasă pe păcătos să se desfete întocmai cum lasă soarele pe nor să-l întunece, întocmai cum lasă oceanul pe chit ca să-i despice apele.

E adevărat, că oceanul și soarele, totdeauna ies biruitori.

Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm?

În *Duminica a 19-a d. Rusalii* (3 Octombrie) — tema: **Milostenia**.

E vremea când și cele din urmă roduri ale câmpului se strâng de pe țarine și iau calea satelor sau orașelor, spre mulțumirea lipsurilor noastre ale tuturor. Pânea îmbelșugată care ne-a fost dată în vara aceasta e semn evident despre marea iubire ce Dumnezeu o are pentru noi. În loc ca să ne pedepsească după multele noastre păcate, Tatăl ceresc se milostinește spre noi: El este într'adevăr milostiv.

Dar se apropie a treia iarnă de războiu. Și cu deosebire în acest anotimp e greu de ceice sunt pe front, dar și de cei de acasă. Căci în timpul iernii sărăcia se face mai simțită; lipsurile de tot felul, mai mari; hrana, mai anevoioasă; durerile boalelor, mai grele... Ei, și-apoi? Dela această Duminecă și până la Crăciun, în vre-o câteva rânduri, prin evanghelii, Dumnezeu cel ce este milostiv față de noi toți, ne îndeamnă și pe noi să fim milostivi, cu atât mai stăruitor, cu cât mai stăruitoare sunt și lipsurile fraților noștri nevoiași. Iar în evanghelia de azi aflăm acest îndemn: „*Faceți bine și dați împrumut nimic nădăjduind și va fi plata voastră multă și veți fi fiii celui Prea Înalt, că el este bun cu cei nemulțumitori și cu cei răi. Deci fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv*“ (Lc. 6, 30 și 35—36).

*

Lumea aceasta cu toate frumusețile ei: soarele ce dă lumină și căldură, de învie toate odată cu primăvara, semănăturile ce împodobesc lumea, viața noastră și, mai vărtos, mântuirea sufletului nostru — toate sunt daruri neprețuite ale preamilostivului Dumnezeu față de noi, păcătoșii. Mila lui cea mare este o dovadă cât de mult ne iubeste. Dar nu odată am spus că iubirea lui pentru noi, cere iarăș iubire din partea noastră. Despre iubirea noastră față de Dumnezeu, ca virtute teologică am vorbit deja. Ci noi mai putem dovedi că iubim pe Dumnezeu, nu numai prin dragoste față de el, dar și prin dragostea față de aproapele. Căci zice sf. Ioan: „Cine iubeste pe Dumnezeu, iubeste și pe fratele său“ (Io. 4, 21). Și dupăcum mila cea mare a lui Dumnezeu față de oameni este o dovadă a iubirii lui, totașa nu se poate o dovadă mai bună, că noi iubim pe frații noștri, decât milostenia. Prin milostenie omul se aseamănă întrucâtva cu Dumnezeu, precum stă scris (Lc. 6, 36). Și dealtcum, dacă el este milostiv pentru noi, se cuvine ca la rândul nostru să fim și noi milostivi cu semenii noștri.

Este, oare, necesară milostenia în iconomia mântuirii noastre? Dar când va veni Mântuitorul Hristos să judece viii și morții, după ce criterii ne va judeca și pe noi? După cât am jertfit, după faptele de milostenie: „*Veniți, binecuvântații Părintelui meu — va zice el celor buni — de moșteniți împărăția cea pregătită vouă dela întemeierea lumii. Căci am flămânzit și mi-ați dat de am mâncat, am insetat și mi-ați dat de am băut, străin am fost și m'ați primit, gol am fost și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine*“. Iar la întrebarea lor: — „Doamne, când te-am văzut așa și am avut milă de tine?“ Iisus le va răspunde: „*Intrucât ați făcut unuia dintr'acești frați ai mei prea mici, mie mi-ați făcut*“ (Mt. 25, 34—40). Acești frați prea mici ai lui Hristos sunt sărmanii, neputincioșii, orfanii și toți nenorociții care au nevoie de mila noastră. Sub chipul lor, Iisus ne cercetează și azi. Dacă ai ajutat pe aceștia, l-ai ajutat pe Hristos. Iată dar, de ce spune Scriptura că: „*Cine ajută pe sărac, împrumută pe Domnul, și el îi va răsplăti binefacerea*“ (Prov. 19, 17). Și încă cu multă dobandă. „Iar garanția pentru acest împrumut — continuă sf. Vasile cel Mare — îți este ție împărăția lui Dumnezeu“. „Dacă Dumnezeu se'mprumută dela noi, atunci el este datornicul nostru“ — zice sf. Ioan Gură de Aur și adaugă: „Ce vrei, deci, să-l ai pe Dumnezeu: judecător sau datornic?“

Rezolvând această întrebare prin răspunsul pe care l-am ales, adecă pentru noi e preferabil ca să-l avem pe Dumnezeu datornic prin milostenie, mai trebuie să știm că aceasta nu e o sim-

plă afacere de tarabă pe care o facem direct spre folosul nostru. Ci motivul milosteniei trebuie să fie dragostea față de aproapele, dragostea ce animă și dă har tuturor faptelor noastre. Așadar numai milostenia făcută din dragoste pentru frațele nostru nenorocit, așa ca și cum am face-o pentru Hristos, este adevărată milostenie. Când bucata de pâine sau bănuțul pe care-l dăruiești este însoțit și de o vorbă bună pentru cel miluit, cu cât mai mare preț va avea fapta mea înaintea lui Dumnezeu! Astfel ne sfătue sf. apostol când scrie: „*Fiecare să dea cum îl lasă inima, nu cu mâhnire sau de silă, căci Dumnezeu iubeste pe cel care dă de bunăvoie*“ (II Cor. 9, 7).

Deasemenea, nu se cuvine să aruncăm milostenia noastră cu dispreț sau cu muștrare pentru cel miluit. Este bine, desigur, să-ți alegi săracii și să nu încurajezi cerșitoria l-neșilor; dar de unde-i poți tu cunoaște nevoile? Căci sărmanul este înfățișarea lui Hristos la ușa noastră. Să-l privim ca atare. Altfel, ajungem, tot alegând săracii și judecându-i, cu tot mai multe pretexte, să nu mai ajutăm pe nimeni. Iar dacă-i disprețuim unde este iubirea noastră? Ce preț poate avea înaintea lui Dumnezeu fapta pe care o săvârșești numai de ochii și gura lumii?!

Când am vorbit despre ochiul lui Dumnezeu, care vede și știe totul, spuneam că în faptele noastre bune se cuvine să păstrăm discreția, căci este de ajuns dacă ne știe Dumnezeu: „*Luăți aminte, — zice Domnul — milostenia voastră să nu o faceți înaintea oamenilor, spre a fi văzuți de dânșii; iar de nu, p'ată nu veți avea dela Tatăl nostru, carele este în ceruri. Deci, când faci milostenie, să nu trâmbițezi înaintea ta, precum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni. Amin zic vouă, că își iau plata lor*“ (Mt. 6, 1—2). Dela cine? Dela oamenii care i slăvesc. „*Iar tu, făcând milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, ca să fie milostenia ta într'ascuns și Tatăl tău celce vede în ascuns, îți va răsplăti la arătare*“ (Mt. 6, 3—4).

Cineva făcând un dar pentru săraci la o biserică, dădu preotului ideea că ar fi bine ca această faptă să fie publicată în ziar. — „Bine — răspunde preotul — dar dacă o scriem noi în ziar, nu mai are niciun înțeles ca Dumnezeu s'o mai scrie înc'odată și'n cartea lui, căci el zice ca să nu trâmbițăm în lume faptele noastre bune.“ — „Dacă așa stau lucrurile — se'nvoi persoana în chestiune — apoi mai bine să lăsăm s'o scrie Dumnezeu în cartea lui“.

Așadar, iată adevărata milostenia care este. Ea ne aseamănă cu Dumnezeu care-i preamilostiv; ea este criteriul după care vom fi judecați în zilele de apoi; ea este un împrumut pe care-l dăm

lui Dumnezeu și pentru care vom primi răsplată. Cu o condiție, însă: milostenia trebuie să pornească din iubire, nu din dispreț și nu spre a ne arăta oamenilor. Chiar noi, nici să nu ne mai aducem aminte de ea. Căci dacă așteptăm dela oameni răsplata, după însuși cuvântul Scripturii n'o mai putem avea și dela Dumnezeu.

Să ne dăm seama că lumea de azi s'a împărțit în două tabere: avuți și săraci, între care dușmănia a săpat prăpastie adâncă. Să întindă și unii și alții dreapta lor peste această prăpastie, bogății prin milostenie și săracii prin recunoștință, — și n'ar mai fi atâta suferință în lume. Săracii să pună dragostea între ei și cei bogăți, iar aceștia, milostenia din toată inima ca pentru niște frați mai mici ai lui Hristos. De-acii, dela ușa casei tale se poate începe împăcarea între oameni și un puternic argument pentru mântuirea ta. „Nu pricepi — zice sf. Ioan Gură de Aur — ea Dumnezeu întinde dreapta sa prin mâna săracului?! Cel care plouă din cer îți cere o „piețură de aramă“, o lețcaie. Cel ce îmbracă cerul cu nori îți cere o haină. Miluește, ca să fii miluit“.

B.

Cărți și Reviste

Prof. Constantin Vladu: CURS DE TIPIC PREOȚESC, Caransebeș, 1943.

Cărțile noastre de ritual bisericesc, sunt în general puține. Ele apar numai la perioade destul de îndelungate. Nevoia lor se simte mereu, ca și a cărților de predici. Intrebuițarea lor e atât de necesară, încât nu se poate face nici un pas fără de ele.

În vremurile noastre de materialism, de goană după trai bun și înavuțire cât mai grabnică, unica instituție spirituală și de drept divin a rămas Biserica Domnului, care și'n clipele grele de față, ocrotește pe toți aceia, cari sunt desorientați, oboșiți, îngrijorați de ziua de mâine. Ea, prin glasul ei autorizat, prin slujitorii ei și sfințele slujbe, alină atâtea dureri și dă speranțe atâtor nenorociți.

De aceea, ori de câte ori apare o carte religioasă bună, simțim o bucurie mare, pentru că este o nouă armă spirituală pe care o poate întrebuița preotul, pentru îndeplinirea misiunii sale sfinte și înfricoșătoare în fața lui Dumnezeu și a credincioșilor pe care-i păstorește.

Profesorul Constantin Vladu dela Academia Teologică ort. din Caransebeș de ani de zile muncește în ogrorul vieții bisericești, cultivând laturea practică: înființând coruri, dând concerte religioase și organizând serbări reușite. Dar în afară de această îndelungată conducător de cor și profesor de cântări și muzică, el a cercetat tot mereu, făcând studii amănunțite asupra ritualului nostru ortodox, străduin-

du-se neconținut să adune materialul necesar pentru editarea cărților religioase de ritual ortodox. Cu un cuvânt: a venit mereu în ajutorul preotului și a studentului în teologie, dându-i îndrumările necesare în viață. Și cum catedra de cântare și tipic are o importanță deosebită, fiindcă-l pregătește metodic pe preot pentru întinsul ogor duhovnicesc, a căutat să pună în mâna preotului cărți practice, ajutându-l în felul acesta să întreprindă lucrări folositoare și pline de frumusețe religioasă. Până acuma D-Sa, ne-a dat 2 lucrări importante: „Manual de tipic“ și „Antologhionul“, care sunt complet epuizate, trecând chiar hotarele înguste ale eparhiei Caransebeșului, folosindu-se cu multă eficacitate și'n alte eparhii ortodoxe.

Faptul că aceste cărți au fost epuizate, l-au făcut pe dl prof. Constantin Vladu să editeze o nouă carte, un manual practic ajutător studentului teolog și preotului ortodox: „Curs de tipic preoțesc“, care a fost aprobat de Prea Sfințitul Episcop Veniamin al Caransebeșului.

„Cursul de tipic preoțesc“ are 210 pagini, formatul cărții școlare, ușor de purtat. Titlul cărții are o semnificație, dar are și un rol practic; anume de a se deosebi de mulțimea cărților bisericești — după cum ne mărturisește însuși autorul, în prefața lucrării sale. Autorul a adunat cu multă competență rândurile de tipic preoțesc și cantoral. Astfel foarte ușor se poate orienta atât preotul începător, cât și cantorul, asupra mersului sfințelor taine și al ierurgilor.

Dl prof. C. Vladu nu s'a mărginit numai la înșirarea rugăciunilor, ectenilor și cântărilor de strană a diferitelor servicii, ce le conține, ci mai ales a ținut să dea explicațiile necesare, importante de altfel și bine expuse. Iată cuprinsul acestui tipic preoțesc; Sfințirea apei cei mici și sfințirea casei, Sfințirea apei care se face în ziua dintâi, după ce naște femeia, Rugăciunea la facerea catehumenului sau a celui chemat la Botez, Rânduiala Sfântului Botez, Logodna, Rânduiala Cununiei, Sfântul Maslu, Mărturisirea, Împărțășirea, Imbiserizarea, Bindecuvântarea la hramul sau patronul unei case (Praznice), Troparele sărbătorilor, Rugăciune de binecuvântare după înmormântare (Pomenile), Rugăciune la toată neputința, Rugăciune pentru cei ce sunt întru blestem și pe sineși cu jurământ s'au legat, Rugăciune la deslegarea de blestem, Rugăciunile marelui Vasilie, pentru deslegarea de blestem, Rugăciune la bolnavii care nu pot dormi, Rugăciune pentru cei ce greu se luptă cu moartea, În mormântarea mirenilor, Rugăciunea de iertăciune, În mormântarea pruncilor, În mormântarea în săptămâna luminată, Sf. Evanghelie a sf. și dreptului Lazar, Parastasul, Chemarea Sf. Duh la adunări și începutul anului școlar, Serviciul dumnezeesc la sărbători naționale, ziua numelui sau a nașterii Regelui și Rugăciunea de mulțumire, Polihronul, Otpusturile zilelor de peste săptămână (p. 5—210).

Cartea „Curs de tipic preoțesc“ a d-lui profesor C. Vladu se prezintă ca un manual admirabil, fiind un bun povățuitor al preotului în viața lui pastorală, un îndrumător practic și al cantorului de strană la săvârșirea diferitelor slujbe religioase (Sf. Taine și a ierurgiilor) după rânduiala Bisericii noastre ortodoxe. Din punct de vedere tehnic, cartea se prezintă deosebit de ireproșabil, de aceea e necesară și poate fi întrebuințată cu mult folos de preoți, de studenții teologi și de cantorii de strană deopotrivă.

„Renașterea“ la douăzeci de ani.

Revista „Renașterea“ organul național-bisericesc al Episcopiei din Cluj, care apare la Alba-Iulia, a implinit douăzeci de ani de apariție. Cu prilejul acestui eveniment de seamă, conducerea dela Alba-Iulia a editat un număr festiv, însemnând o serie de evenimente istorice demne de știut din viața eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Colaborează cu această ocazie fericită o serie de colaboratori ai „Renașterii“ din trecut și de azi, încrustând fapte și realizări dintre cele mai frumoase.

Numărul acesta festiv e un omagiu călduros adus P. S. Sale Părintelui Episcop Nicolae Colan, Vlădicului ortodox, misionar, dela Cluj,

Dintre diferiții colaboratori ai revistei festive, ne oprim asupra P. C. Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, care are un studiu deosebit de important intitulat: „Noul Testament“ de Belgrad (1648) și alte opere următoare, de cultură teologică-românească veche“ (pp. 8—9). El este cu atât mai important, fiindcă e sfârșitul capitoului; „Cultura noastră teologică-bisericească veche“, ce face parte dintr-o lucrare mai vastă, în curs de pregătire.

Cunoaștem strădaniile bune ale P. C. Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, munca uriașă ce o depune pentru terminarea acestui studiu de o valoare încontestabilă pentru literatura noastră teologică ortodoxă și cunoașterea limbii române.

Sf. Sa dovedește cu argumente convingătoare, că „Noul Testament“ de Belgrad, nu-i rodul unei culturi teologice protestante, ci e un capitol de înaltă operă ortodoxă, fiindcă autorul „predosloviei“ și orânduitorul în tipar al Noului-Testament de Belgrad, se orientează după o regulă de știință biblică orientală, veche, nu după cea nouă, calvină. Orânduirea pieselor din canonul biblic pentru N. T. belgrădean face parte din sistemul liturgic al Bisericii ortodoxe, și aceasta Sf. Sa o dovedește cu câteva exemple caracteristice (pag. 8).

„Deci, nu Protestantismul calvin — spune Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, — susținut la tipărirea acestei cărți românești“ cu îndemnarea și pornirea deprinsă cu toată cheltuiala, a măriei sale Gheorghe Racoți, craiul Ardealului“ — triumfa asupra Ortodoxiei românești, ci Ortodoxia românească ardeleană reușia să se fo-

losească de prilej, pentru a tipări în românește un vechiu codice liturgic oriental românesc în ipostasul și cu împărțirile pentru cetiri biblice prin bisericile noastre de pură Ortodoxie“ (ibid., p. 8). Prin urmare „Ortodoxia răzbia, peste socotelile și încă pe cheltuiala principelui calvin, să-și urmeze ale sale scopuri culturale — românești de o veche marcă tradițională dincoace de Munți“. Opera aceasta de știință și cultură teologică românească era patronată moralicește de mitropolitul Simion Ștefan, care a avut de ajutor la început pe „eromonahul Selivestru“, care a mai lucrat și la traduceri apărute în același timp și la mănăstirea Govora. Colaboratorii mitropolitului, care traduceau, nu erau „simbriași ai calvinismului“, ci adânc cunoscători ai structurii liturgice—ortodoxe, cunoscători ai limbii românești aleasă, nepătată de impurități și maghiarisme. Din Moldova și Țara-Românească a aceluiași vremi (sec. XVII-lea) avem dovezi de cultură teologică bisericească, în românește (pag. 9). „Indreptarea Legii“ sau „Pravila Târgovișteană“ (1652), încă e un monument important de cultură românească a Ortodoxiei. Traducătorul acestei opere e „Daniil M(onah) Panonianu“ Mai târziu acest călugăr din Panonia (Ț. Ungurească), ajunge mitropolit al Ardealului între anii 1660—1667. El e și un harnic cunoscător al Dreptului bisericesc și istoric; opera lui se intitulează: „Despre Istoria Țării românești dintru început“ (pag. 9).

Concluzia interesantului studiu, ce o desprinde Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, este: „Se vede limpede, că Biserica veche românească și-a avut o individualitate însemnată pentru a se afirma în domeniul culturii teologice-bisericești, fără a fi stat mai prejos de reprezentanții altor comunități religioase, învecinate și de alte credinți, și înzestrați cu cele materiale, mai mult de cum eram noi. Daniil Panonianul, cu viziunea sa românească despre originea noastră, era, poate, tipul cultural cel mai luminos între Românii epocii sale“.

P. C. Păr. Dr. Gh. Ciuhandu aduce contribuții însemnate la cunoașterea literaturii noastre bisericești. Studiile migăloase de limbă, de texte vechi, manuscrise rare, ca și cunoștințele deosebit de prețioase puse de P. C. Sa în serviciul Bisericii și Națiunii, fac operele întreprinse de P. C. Sa să fie unice în acest domeniu atât de vast al literaturii religioase.

Iată de ce e bine să ținem seamă de aceste precizări istorice și ortodoxe.

Prof. C. Rudneanu.

Informațiuni

■ **Misiuni religioase.** În stațiunea balneară Moneasa a avut loc o reușită misiune religioasă la care au participat C. Lor păr. Petru Bejan și Dim. Gornic din Buteni, însoțiți de corul mixt bi-

sericesc de sub conducerea dlui Teodor Mercea, — precum și C. Lor păr. Lazar Ioja-Moneasa, Vasile Marcu-Minead și Teodor Floruțiu-Slatina de Criș. Dimineața la orele 10 s'a oficiat Sf. Liturghie; răspunsurile liturgice fiind date de corul bisericesc-Buteni. Predica zilei a rostit-o păr. D. Gornic. La urmă s'a oficiat un parastas pentru eroii neamului căzuți în lupta împotriva bolșevismului. Părintele P. Bejan a rostit o vibrantă cuvântare patriotică. A mai vorbit apoi păr. L. Ioja. După masă s'a desfășurat în sala de festivități a băilor programul artistic, compus din admirabile bucăți corale și din poezii patriotice, la care a contribuit în parte și organizația „Muncă și Lumină” din Arad. Serbarea s'a desfășurat în fața unui public foarte numeros. La începutul programului, păr. Teodor Floruțiu în cuvântul de deschidere a prezentat echipele de propagandă, subliniind semnificația națională a serbării. (t. fl.)

■ **Dăruiri:** Pentru înfrumșetarea bisericii din Baldovini s'au făcut următoarele donații. Toți locuitorii satului Baldovini, pictură în valoare de 125.000 lei, Nicolae Oncu 1 icoană în valoare de 4000 lei, Nicolae Faur lui Miron, Fam. Pr. I. Petroviciu, Sabin Faur lui Miron, câte o icoană în valoare de 3000 lei, Axente Miclean și Victor Faur a Saveti 1 icoană în val. de 5000 lei, Victor Miclean lui Ilie, Nicolae Manațe, Iosif Lucaci, Ilie Faur, Iosif Sas, Avram Faur l. Vasile câte 1 icoană în val. de 2000 lei, Inv. Moise Strauți 1 icoană în val. de 1000 lei, Ion Pătruț 3 icoane în val. de 2000 lei, David Miclean cu Aurelia Zeriu 3 icoane în val. de 2000 lei, 8 familii 3 icoane în val. de 6000 lei, Dl Profesor Toader 3 icoane în val. de 9000 lei, Preot Victor Faur Fratelia un potir aurit și copie în val. de 8500 lei, Subing. Sabin Faur o candelă mare argintată 6200 lei, Imp. C. F. R. Terente Miclean 2 sfeșnice 4000 lei, Perceptor Aurel Miclean 1 miruitor 2000 lei, Grefier Gheorghe Miclean 2 prăznicare 1210 lei, Inv. Moise Strauți 1 candelă argintată 1500 lei, Dșoara Valeria Faur cu logodnicul 2 candelargintate 3000 lei, Dna Maruța Groza 1 clopoțel argintat 3000 lei, Dna Elena Băleanu 1 candelă argintată 1500 lei, Miclean Viorel 1500 lei, Miclean Dumitru 1000 lei, Dl Cristian Baia de Criș 1000 lei, Dna Codreanu Gura Barza 1 linguriță argintată 1200 lei. Totalul donațiilor este de 210.610 lei.

— Rugăm pe Tatăl cerurilor, să primească aceste daruri, iar asupra dăruitorilor să reverse darurile sale cele bogate.

Exprimăm și pe această cale tuturor dăruitorilor mulțumirile noastre. Pentru parohie: Pr. Iosif Petroviciu.

Școala de Duminică

40. Program pentru Dum. 3 Oct. 1943.

1. *Rugăciune*: Impărate ceresc...
2. *Cântare comună*: Unule-Născut Fiule...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Luca 6, 31—36) și *Apostolului* (2 Corinteni 11, 31—12, 9) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Doamne, unde voi să fug?
6. *Cetire din V. T.*: Tot despre porunca I. (Calea Mântuirii Nr. 6. dia 13 Iulie 1942).
7. *Povește morale*: D. ferite sfătuiri (Pildele lui Solomon c. 24).
8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
9. *Cântare comună*: Fie numele Domnului...
10. *Rugăciune*: Rug. 9 dela Utrenie.

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 413/1943.

Concurs

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de subadministrator d la Academia Teologică ort. rom din Arad, cu salariul prevăzut în bugetul Statului, care de prezent este de 7.200 lei lunar, plus accesoriile. Candidații vor fi de religie ortodoxă română, întrunind și condițiile prevăzute în Codul funcționarilor publici. Vor fi preferați absolvenții unei Facultăți sau Academii Teologice.

Arad, la 20 August 1943

Rectoratul Academiei Teologice
ort. rom. Arad.

NOU!

NOU!

Pr. Ilarion V. Felea

DUHUL ADEVĂRULUI

— 88 —

Schițe și predici
pentru toate Duminicile și sărbătorile
de peste an.

Ediția II adăugită.

Pagini XVI+566. — Prețul 550 lei.

Diecezana, Arad 1943.